

Baggrunden for det nuværende udgiftsniveau

Analyser af udviklingen i udgifterne til overførselsindkomster viser, at den gennemsnitlige realvækst op gennem 1980'erne har været på ca. 3 pct. årligt. Denne udvikling kan tilskrives flere faktorer:

- * Udviklingen i befolkningens alderssammensætning (den demografiske udvikling).
- * Udviklingen i konjunkturerne.
- * Udgiftskrævende reformer.
- * Tilpasninger af adfærd til ændrede regler.

Af den samlede vækst igennem 1980'erne antages op imod 1/2 pct. at hidrøre fra *ændringer i befolkningssammensætningen* - hovedsageligt som følge af en stigning i antallet af alderspensionister.

Udviklingen i *konjunkturerne* gennem 1980'erne spiller selvsagt også en afgørende rolle for udgiftspreset på overførselsindkomsterne. På baggrund af udviklingen i ledigheden skønnes, at mellem 1/2 og 1 pct. af den gennemsnitlige årlige realvækst kan henføres til de forværrede konjunkturer.

En yderligere væsentlig årsag til overførslernes dominerende placering på statens udgiftsbudget er, at der op gennem 1980'erne er gennemført *udgiftskrævende reformer* på næsten alle overførselsområder. Det skønnes, at i størrelsesordenen 1 pct. af den samlede vækst kan forklares ved de gennemførte reformer.

På *førtidspensionsområdet* gennemførtes i 1984 en omfattende reform, som har været en medvirkende årsag til væksten i antallet af førtidspensionister. Ved reformen blev der bl.a. indført de såkaldte behovsbestemte førtidspensioner, der giver mulighed for at tilkende førtidspension, uden at der stilles krav om nedsat erhvervsevne.

Syge- og barseldagpengenes vækst kan ligeledes delvis forklares ved mere gunstige regler. Således er dagpengeperioden ved barsel og adoption ved ændringer i 1984 og 1985 udvidet fra 14 til 24 uger. Hertil kommer, at fædrene har fået ret til 2 ugers orlov.

Tjenestemandspensionerne har ligeledes bidraget til det stigende udgiftspres som følge af afskaffelsen af samordningsfradraget for ægtefæller i 1987-88.

I 1987 trådte *kontanthjælpsreformen* i kraft. Reformen indebar, at kontanthjælpsydelsen blev omlagt fra en trangsbestemt ydelse til en mere fast ydelse. Dette har også medvirket til et øget udgiftspres.

Uddannelsesstøtten er forbedret væsentligt som følge af SU-reformen i 1988, der bl.a. hævdede støttebeløbene, samtidig med at de statsgaranterede lån faldt væk og blev erstattet af billige statslån. Gennem 1980'erne er der også sket en gradvis nedsættelse af grænsen for forældreafhængigheden af støttebeløbene.